

صلاة الاضلاع

دانشگاه علوم پزشکی
وخدمات بهداشتی درمانی اردبیل

دانشکده دندانپزشکی

پایان نامه جهت دریافت درجه دکترای حرفه‌ای جراحی دندانپزشکی

عنوان:

بررسی شیوع ابتلاء به دیابت در افراد بی دندان کامل
در مطالعه مبتنی بر پرشین کوهورت اردبیل

استاد راهنما:

دکتر کریم جعفری کفاش

استاد مشاور:

دکتر تلما ظهیریان مقدم

نگارش:

جواد نوروزی یامچی

دانشگاه علوم پزشکی و
خدمات بهداشتی درمانی استان اردبیل

دانشکده دندانپزشکی

فرم صورتجلسه دفاع

با عنایات خداوند متعال جلسه دفاع از پایان نامه آقای جواد نوروزی دانشجوی رشته دندانپزشکی تحت عنوان " بررسی شیوع دیابت در بیماران بی دندانی شرکت کننده در پرشین کوهورت اردبیل " با شماره ثبت ۲۰۹ با حضور استاد راهنما و مشاور و هیئت داوران به صورت حضوری در تاریخ ۱۴۰۰/۱۲/۲۱ تشکیل گردید، در این جلسه پایان نامه با موفقیت مورد دفاع قرار گرفت. نامبرده نمره ی (۱۸) و امتیاز (همچون)

بسیار خوب دریافت نمود.

استاد راهنما:

دکتر کریم جعفری کفاش

استاد مشاور:

دکتر تلما ظهیریان

هیأت داوران:

نماینده معاون پژوهشی: دکتر علیرضا فتحی آذر

نماینده معاون آموزشی: دکتر فرشته صادق

نماینده گروه: دکتر ندا محمدپور، دکتر سحر موسوی

نماینده دانشگاه:

دکتر علیرضا فتحی آذر

رئیس دانشکده:

دکتر کریم جعفری کفاش

گواهی اصالت پایان نامه

اینجانب **جواد نوروزی** دانش آموخته رشته دندانپزشکی مقطع دکتری حرفه ای به شماره دانشجویی ۹۳۱۸۱۶۰۳۲ گواهی می نمایم که این پایان نامه تحت عنوان " بررسی شیوع دیابت در بیماران بی دندانی شرکت کننده در پرشین کوهورت اردبیل " به راهنمایی استادمحترم جناب آقای کریم جعفری کفاش بطور کامل اصل و بدون هرگونه سرقت علمی/ادبی بر اساس تعریف^۱ Plagiarism نگارش شده است و تمام یا قسمتی از آن توسط فرد دیگری در پایان نامه یا مراکز علمی دیگر ارائه نشده است. در ضمن اینجانب از مقررات مربوط به عدم رعایت صداقت در ارائه پایان نامه که منجر به مردود شدن و ارجاع به شورای پژوهشی دانشکده می شود، اطلاع کافی دارم.

تاریخ و امضاء
دانشجو
۱۴۰۱/۱۲/۲۱

بدینوسیله اصالت (ORIGINALITY) و صحت نتایج این پایان نامه مورد تأیید اینجانب دکتر کریم جعفری کفاش استاد راهنما/استاد راهنمای اول می باشد.

استاد راهنمای اول
تاریخ و امضاء
۱۴۰۱/۱۲/۲۱

^۱ Plagiarism Plagiarism یا سرقت علمی/ادبی عبارت است از استفاده از تمامی یا قسمتی از مطالب یا ایده‌های منتشر شده یا منتشر نشده فرد یا افراد دیگر بدون ذکر منبع بطور مناسب یا کسب اجازه در موارد ضروری.

تقدیم به

به همسر عزیزم

که صبورانه در تمام مراحل تحصیل همراه و پشتیبانم بودند

و دلگرمی‌های زندگی‌مان

آتیلا و آرسین

سپاسگزاری

شکر شایان نثار ایزد منان که توفیق راه رفیق را هم ساخت تا این پایان نامه را به پایان

برسانم، از استاد فاضل و اندیشمند، دکتر کریم جعفری کفاش که در این پایان نامه

مرا از راهنمایی‌های خود بهره‌مند ساختند و در مراحل اجرایی، بنده را یاری نمودند

و کمال همکاری را در اجرای این پایان نامه داشتند کمال تشکر را دارم.

چکیده

عنوان: بررسی شیوع ابتلاء به دیابت در افراد بی‌دندان کامل در مطالعه مبتنی بر پرشین کوهورت اردبیل
زمینه و هدف: با افزایش سن احتمال از دست دادن دندان‌ها و بروز بیماری‌های مزمن از جمله دیابت در افراد افزایش می‌یابد، و بی‌دندانی به دلیل اینکه تأثیر بسزایی بر تغذیه و کیفیت زندگی فرد دارد. با توجه به مطالعات اندک صورت پذیرفته در زمینه‌ی شیوع دیابت در افراد بی‌دندان و بادندان، مطالعه‌ی حاضر به منظور بررسی شیوع دیابت در افراد بی‌دندان شرکت کننده در طرح کوهورت کشوری طراحی شده است.

روش اجرا: پژوهش حاضر یک مطالعه‌ی توصیفی است که در طرح کوهورت کشوری صورت پذیرفت. جامعه مورد مطالعه در این پژوهش افراد بی‌دندان و بادندان شرکت کننده در این طرح بودند. پرسشنامه‌ها به صورت الکترونیکی و شامل ۵۵ سوال و ۴۸۲ ایتِم بودند. در نهایت اطلاعات جمع‌آوری شده با استفاده از نرم افزار آماری SPSS17 تجزیه و تحلیل شد و سطح معنی‌داری $P > 0/05$ تعیین گردید.

یافته‌ها: نتایج حاصل از مطالعه نشان داد که اختلاف معناداری بین دو گروه با و بدون دندان از نظر شیوع دیابت وجود داشت به نحوی که در گروه بی‌دندان شیوع دیابت ۱۸/۸۷ درصد و در گروه بادندان شیوع دیابت ۷/۲۷ درصد بود. همچنین تفاوت آماری معنی‌داری از نظر سن، سطح تحصیلات و وضعیت تأهل، مصرف سیگار و قلیان، استفاده از نخ دندان بین دو گروه مورد مطالعه وجود داشت.

نتیجه‌گیری: میزان شیوع دیابت در افراد بی‌دندان بطور معنی‌داری بالاتر از افراد بادندان بود. بنابراین لازم است به افراد دیابتی در مورد خطر از دست دادن دندان‌ها آگاهی‌های لازم داده شود تا نسبت به درمان‌های دندانپزشکی خود اقدامات لازم را انجام دهند.

کلید واژه‌ها: بی‌دندانی، دیابت، بیماری‌های مزمن، پرشین کوهورت.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	فصل اول - مقدمه و کلیات
۱	۱. مقدمه
۱	۱-۱. اهمیت موضوع
۵	۲-۱. اهداف و فرضیات طرح
۵	۱-۲-۱. هدف کلی
۵	۲-۲-۱. اهداف اختصاصی
۶	۳-۱. تعریف واژه‌های اختصاصی
۷	۴-۱. جدول متغیرها
	فصل دوم - چهارچوب پژوهش و مروری بر متون
۸	۱-۲. مقدمه و کلیات
۸	۱-۱-۲. دیابت ملیتوس
۸	۲-۱-۲. دیابت نوع یک
۹	۳-۱-۲. دیابت نوع دو
۱۰	۴-۱-۲. دیابت بارداری (GDM)
۱۱	۵-۱-۲. اپیدمیولوژی دیابت نوع دو
۱۲	۶-۱-۲. عوامل خطر دیابت نوع دو
۱۲	۷-۱-۲. معیارهای تشخیص دیابت نوع دو
۱۳	۸-۱-۲. عوارض
۱۴	۹-۱-۲. دیابت کنترل نشده (Uncontrolled Diabetes)
۱۵	۲-۲. مروری بر مطالعات
	فصل سوم - مواد و روش‌ها
۱۸	۱-۳. روش مطالعه
۱۸	۲-۳. جامعه مورد مطالعه
۱۸	۳-۳. معیارهای ورود به مطالعه
۱۸	۴-۳. معیارهای خروج از مطالعه
۱۹	۵-۳. روش محاسبه حجم نمونه
۱۹	۶-۳. روش اجرای مطالعه
۲۰	۷-۳. تجزیه و تحلیل آماری
۲۰	۸-۳. ملاحظات اخلاقی

فصل چهارم - یافته‌ها

- ۲۱-۴ ..... ۱-۴ مقدمه
- ۲۱-۴ ..... ۲-۴ یافته‌های مربوط به شیوع دیابت در افراد بادنندان و بی‌دندان
- ۲۲-۴ ..... ۳-۴ یافته‌های دموگرافیک افراد مورد مطالعه
- ۲۳-۴ ..... ۴-۴ توزیع شرکت کنندگان بادنندان و بی‌دندان بر حسب جنسیت
- ۲۴-۴ ..... ۵-۴ توزیع شرکت کنندگان بادنندان و بی‌دندان بر حسب سن
- ۲۵-۴ ..... ۶-۴ توزیع شرکت کنندگان بادنندان و بی‌دندان بر حسب سطح تحصیلات
- ۲۶-۴ ..... ۷-۴ توزیع شرکت کنندگان بادنندان و بی‌دندان بر حسب وضعیت تأهل
- ۲۷-۴ ..... ۸-۴ توزیع شرکت کنندگان بادنندان و بی‌دندان بر حسب شاخص توده‌ی بدنی
- ۲۸-۴ ..... ۹-۴ توزیع شرکت کنندگان بادنندان و بی‌دندان بر حسب مصرف سیگار
- ۲۹-۴ ..... ۱۰-۴ توزیع شرکت کنندگان بادنندان و بی‌دندان بر حسب مصرف الکل
- ۳۰-۴ ..... ۱۱-۴ توزیع شرکت کنندگان بادنندان و بی‌دندان بر حسب مصرف قلیان
- ۳۱-۴ ..... ۱۲-۴ توزیع شرکت کنندگان بادنندان و بی‌دندان بر حسب استفاده از نخ دندان

فصل پنجم - بحث و نتیجه‌گیری

- ۳۳-۵ ..... ۱-۵ بحث و بررسی
- ۳۸-۵ ..... ۲-۵ نتیجه‌گیری
- ۳۸-۵ ..... ۳-۵ پیشنهادات کاربردی مطالعه
- ۳۹-۵ ..... ۴-۵ پیشنهادات پژوهشی
- ۴۰-۵ ..... منابع و مأخذ

فهرست جداول

صفحه	عنوان
۲۱	جدول ۴-۱: شیوع دیابت در افراد بادندان و بی‌دندان
۲۲	جدول ۴-۲: مشخصات دموگرافیک افراد مورد مطالعه
۲۳	جدول ۴-۳: توزیع افراد بادندان و بی‌دندان بر حسب جنسیت
۲۴	جدول ۴-۴: توزیع افراد بادندان و بی‌دندان بر حسب سن
۲۵	جدول ۴-۵: توزیع افراد بادندان و بی‌دندان بر حسب سطح تحصیلات
۲۶	جدول ۴-۶: توزیع افراد بادندان و بی‌دندان بر حسب وضعیت تأهل
۲۷	جدول ۴-۷: توزیع افراد بادندان و بی‌دندان بر حسب شاخص توده‌ی بدنی
۲۸	جدول ۴-۸: توزیع افراد بادندان و بی‌دندان بر حسب مصرف سیگار
۲۹	جدول ۴-۹: توزیع افراد بادندان و بی‌دندان بر حسب مصرف الکل
۳۰	جدول ۴-۱۰: توزیع افراد بادندان و بی‌دندان بر حسب مصرف قلیان
۳۱	جدول ۴-۱۱: توزیع افراد بادندان و بی‌دندان بر حسب استفاده از نخ دندان

فهرست نمودارها

عنوان	صفحه
نمودار ۱-۴: توزیع افراد بادندان و بی‌دندان بر حسب جنسیت.....	۲۳
نمودار ۲-۴: توزیع افراد بادندان و بی‌دندان بر حسب سن.....	۲۴
نمودار ۳-۴: توزیع افراد بادندان و بی‌دندان بر حسب سطح تحصیلات.....	۲۵
نمودار ۴-۴: توزیع افراد بادندان و بی‌دندان بر حسب وضعیت تأهل.....	۲۶
نمودار ۵-۴: توزیع افراد بادندان و بی‌دندان بر حسب شاخص توده‌ی بدنی.....	۲۷
نمودار ۶-۴: توزیع افراد بادندان و بی‌دندان بر حسب مصرف سیگار.....	۲۸
نمودار ۷-۴: توزیع افراد بادندان و بی‌دندان بر حسب مصرف الکل.....	۲۹
نمودار ۸-۴: توزیع افراد بادندان و بی‌دندان بر حسب مصرف قلیان.....	۳۰
نمودار ۹-۴: توزیع افراد بادندان و بی‌دندان بر حسب استفاده از نخ دندان.....	۳۱